

Tíðargreinin verður skrivað av skiftandi fólki, sum ikki dagliga eru knýtt at blaðnum. Evnini eru ymisk, men viðgera øll okkurt evni, sum er viðkomandi fyri tíðina júst nú.

Hans Pauli Strøm
fyrrverandi løgtingsmaður og landsstýrismaður

Upptakið eftir høgrasamgonguna

krevur tætt tripartasamstarv millum komandi stjórn, vinnu og fakfeløg

2011. Mótmæla flatskattinum
Mynd: Álvur Haraldsen

Fyrsta maí eru tað fakfeløgini og arbeidararørslan, ið seta dagsskránna. Tá tala tey við hvassari politiskum broddi enn á nøkrum øðrum degi á árinum, og tey føra mál og visjónir fram, ið røkka út um dagliga stríðið. Eg vil loyva mær at koma við einum ikasti í hesi tíðargrein og vóni, at tað kann vinna okkurt afturljóð í fakfeløgum, vinnufeløgum og politiskum flokkum.

Stórt upptak eftir høgrasamgonguna

Til heystar verður eitt stórt upptak eftir høgrasamgonguna, sum í bestu tíðum hevur megnað:

- at undirgrava haldføri í landsbúskapinum við ráninum av milliardum av pensjónsskatti, ið skuldu verða framtíðartrygging av velferðarsamfelagnum,
- at elva til ruðuleika í sjúkrahúsvirkinum sum okkara týðningarmestu velferðartænastu,
- at økja um ótryggleikan fyri høvuðsvinnuna og samstundis

oysa virði av fólksins ognum út til eitt fámannna úrvalslíð.

Tørvurin á grundleggjandi nýskipanum størri enn nakrantíð

Stórar avbjóðingar bíða eftir komandi nýggju samgongu, í fyrstu syftu:

- at avtaka politisku korrupsiónina í fiskivinnuni og skapa teir tryggja karmar, sum okkara høvuðsvinna skal virka undir nú og í framtíðini,
- at gera ein arbeidsmarknaðarreform við útbúgvingarlíggum, arbeidsheilsulíggum og familjupolitiskum nýskipanum,
- at fremja ein progressivan skattareform, til fyrimunar fyri lág- og miðinntøkurnar, og harvið fyri javnari inntøkubýti og størri samfelagsgagni,
- at skipa pensjónsviðurskiftini, so fólkapensjónin og samhaldsfasti verða høvuðstryggin, og løntakarar og arbeidsgevarar sjálvi gera avtalur um aðra eftirløn.

Einræðisligur atburður vendast til samspæl

Tað vil siga, at kósín skal snarast 180 stig frá tí einræðisliga atburði, høgrastjórnin legði seg eftir frá fyrsta degi í nov. 2011, tá hon við flatskattinum og pensjónsforskingini trumlaði kollveltandi broytingar í skatta- og eftirlønarviðurskiftinum ígjøgnum, yvir høvdið á løntakara- og vinnufeløgum, og sópaði allan fakligan iva, fakfelagskritikk og politisk mótmæli tilviks. Og soleiðis hevur teirra hugburður verið til dagin í dag.

Skal komandi landsstýri hava eydnuna við sær og vinna á avbjóðingunum, má tað verða eitt samstarvandi landsstýri – ikki bert millum politiskar flokkar, men við hinar týðningarmiklu samfelagspolitisku aktørarnar, fakfeløgini, vinnufeløgini og kommunurnar.

Landsstýri, fakfeløg og vinna

Tað fyrsta landsins komandi nýggja politiska stjórn má gera, er at seta seg á odda fyri einum vælskipaðum

tripartasamstarvi við báðar partarnar á arbeidsmarknaðinum, fakfeløgini og vinnufeløgini. Saman mugu tey leggja eina strategi fyri einum útbúgvingarlíggum, arbeidsheilsulíggum og familjupolitiskum arbeidsmarknaðarreformi. Somuleiðis tá tað snýr seg um høvuðsvinnuna, pensjóns- og skattareform.

Landsstýri, kommunur og fakfeløg

Harafturat hava kommunurnar á fleiri stórum økjum ein so týðandi leiklut, at tá eru landsstýri, kommunur og fakfeløg teir náttúrligu luttakarnir í tripartasamstarvinum. Her eru víðfevnandi málsøki sum barna- og ungdómsøkið, fólaskúlin, eldraøkið og orku- og umhvørvisøkið. Somuleiðis er óhugsandi at gera ein skattareform, uttan at kommunurnar eru aktivur medspælari frá byrjan av.

Tripartasamstarv í »nordurlenska modellinum«

Í okkara grannalondum er tripartasamstarvið um ein samvirknan

arbeitsmarknaðarpolitikk eitt høvuðsamboð til at tryggja livikor, vinnuliga menning og figgjarligt stöðufesti, m.a. móti demografiskum broytingum í aldursamansetingini og veksandi avbjóðingum frá globaliseraðu kappingini.

Har er ein virkin arbeidsmarknaðarpolitikkur eisini tætt knýttur at vinnupolitikkinum – sum tvær síður av somu søk. Somuleiðis spæla arbeidsmarknaðar- og sosialpolitikkur tætt saman. Hetta er ein av høvuðsorsøkunum til at Norðurlond sum Danmark, Noreg, Svøríki og Finland og seinni árin Ísland við, altíð standa í ovastu røð í øllum kappingarmátingum. Í altjóða búskaparpolitiskum tíðarritum er ferð eftir ferð, at hetta »nordurlenska modellíð« verður upphevið til fyrmynd hjá øðrum londum.

Samhaldsfasti og fólkapensjónin

Hjá báðum stóru andstöðuflokkun-

framhald á næstu síðu